

لسم لپکچر د ژباړي فن او اصول

پښتو ډيپارټمنټ

يونيورسټي آف بلوچستان

د ژباړې ډولونه

د موضوع له اړخه

علمي ژباړه . علمي ليکنه اکثره په عامه او رسمي ژبه وي نو ځکه په ژباړه کې ډېر مشکل نه پيدا کيږي لکه څنگه چې خبره په اصل متن کې وي هم هغه ډول وړاندي کيږي لږ او ډېر که ادبي ژبه استعمال کړي دا به د ژباړن يو مخصوص اعزاز وي خو البته په داسې ژباړو کې لکه طبي يا ارواپوهيزه يا داسې نور موضوعات په ژباړلو کې يې ستونځه نه وي چې صرف ژباړن پر ژبو عبور ولري

ژورناليستي ژباړه .

په ژورناليزم کي دوه رنگه ژبه استعماليري يو د ادب او بله د

علم . د دوواړو په منځ کښي پرته يوه ژباړه ده

د ادب په زمره کښي يې کالم ، فيچر او څه نور په ادبي ژبه ليکل

کيري ځکه خو په دې ژباړه کښي ادبي ژبه په کار ده

په خبري او په رپوټي ژباړه کي خبره لنډه کول په کار وي

ځکه چي عام لوستونکي دومره توان نه لري چي په رپوټو کښي

دي اوږده اوږده بحثونه واورې او د لوستونکو څخه يې معنا

او مفهوم له ذهنه وځي .

په فني لحاظ د ژباړې دوه ډوله دي  
منثوره او منظومه

منثوره ژباړه .منثوره ژباړه و هغه ژباړې ته وئيل كيږي چي  
په نثر كي ليكل كيږي كوم صنف څخه چي ژباړه كيږي په هغه  
كښي دا نه كتل كيږي چي نثر دي كه نثر خو دا كتل كيږي چي  
ژباړن كومه ژباړه كړه ده .منثوره ژباړه نسبتا تر منظومه ژباړه  
اسانه ده خو خپل لوازمات به په كي پوره كيږي  
په دي ژباړه كښي پر ليكوال باندي د وزن بحر او سيلاب خو  
څه پابندي نه وي خو د نورو نژاكتونو او پابندي خيال ساتل  
ضروري دي عموما تر منظومه ژباړه منثوره ژباړه زياته

## دیني ژباړه .

دیني زدکړه د مذهب پراخه او وسیع مطالعه غواړي که څوک د فقهي یوه مسئله ژباړل و غواړي ژباړن به خامخا د دغه مسئلې په سره اړه لرونکي ایاتونه او حدیثونو باندې خبر او پوهه لري .

دیني یا مذهبي ژباړه عموماً ټکي په ټکي کيږي وروسته بیا ددې ژباړو تفسیر او تشریح کيږي

په دیني ژباړو کې د ځانه خیال او فکر کېدل هڅ جواز نه لري او نه دیني ژباړي و څه جمال یا و رواني ته اړتیا لري .

## ادبي ژباړه .

په ادبي ژباړه کېني پر ژباړن زياته ذمه واري راځي په ادبي  
ژباړه کېني د پيغام رسائي 'ژبه' د ژبي رواني 'جماليات او  
دغه راز ټول ضروري لوازمات پوره کول د ژباړن دنده وي  
د موضوع له پلوه چې د ژباړي کوم قسمونه دي په هغو کېني  
مشکل او اړين ادبي ژباړه ده ځکه چې داب هغه وسيله ده چې  
ژباړه په باقاعده توگه د يو مضمون په شکل کېني متعرفه کړه  
د ادبي ژباړي چې کوم لوازمات دي هغه ټول په ادبي ژباړه  
کېني ټول څارل کيږي

کیري نو حُکّه د ژباړن د پاره د ژباړې چي خه منل سوي  
لوازمات دي ټول په باقاعده توگه پلي کول اساسي وي  
منظومه ژباړه

شعر چي ورته د کلمو موسيقي هم وئيل کي کیري شاعر په  
خپله خوښه کلمې ترتيبوي په داسي حال کي چي آهنگ پيدا  
کړي. دغه آهنگ خاص د الفاظو په ترتيب سره جوړیږي  
دغه موسيقي و بلي ژبي ته اړول ستونځمن کار دی  
په منظومه ژباړه کښي لويه ستونځه د اشعارو د جوړولو د فن  
ده حُکّه چي په ځنيو ژبو کښي شاعري په عروضو کي کیري  
او په ځنيو ژبو کي په سيلابو کي کیري

حُڪه خو منظومه ژباړه گران كار دى

د شعر فرق د نثر څخه دغه دى چې آهنگ لري دغه آهنگ د  
هري ژبي په خپلو الفاظو كښي وي په شعري ژباړه كښي فكر  
انتقال سي مگر هغه خوند چې په لومړۍ ژبه كښي وي هغه رو  
برو نه پاته كيږي

شعري ژباړه ډير لوى هنر او علمي استعداد غواړي خو په پښتو  
ادب كښي د ژباړو په ميدان كښي په هغه معيار كمي ژباړي  
سوي دى كوم چې په كوم كي هنر او علمي استعداد دوواړه وي